

Annotatie agendapunt 7 Bespreken van de raadsinformatiebrief over een schonere en afvalvrije stad, zomer 2024

Aan de commissie gevraagd besluit:

Ter bespreking en voor kennisgeving aannemen.

Geagendeerd op verzoek van het lid Havelaar (CDA).

Reden bespreking Havelaar: Het voorkomen van (zwerf)afval en het schoonmaken van de stad is een speerpunt voor het CDA

Amsterdam. Helaas zien we dat het op diverse plekken niet goed gaat. Aan de hand van de brief wil het CDA nog voor het zomer reces samen met het College onderzoeken welke kansen voor verbetering er zijn.

Behandelend ambtenaar: 5.1, 2, e 5.1, 2, e

5.1, 2, e

Kernboodschappen

Twee keer per jaar versturen de directies Stadswerken en Afval en Grondstoffen een brief naar de raad met daarin de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van de schonere en afvalvrije stad.

Voor wat betreft afvalinzameling zijn de tevredenheidsscores voor de afhandeling van meldingen verbeterd en het aantal meldingen gedaald in 2023 ten opzichte van 2022. Voor de reiniging ligt dit wat anders,

vooral door de statiegeldproblematiek en hoge bezoekersaantallen.

Daarnaast hebben we steeds meer last van de problematiek die lege lachgascilinders veroorzaken voor onze afvalverwerking.

Er is een online monitor gekomen. Dit onder andere naar aanleiding van een verzoek vanuit de raad om de monitor met cijfers rondom afval en schoon online interactief inzichtelijk te maken. En als een van de adviezen naar aanleiding van de methode Duisenberg. De raad heeft de cijfers het liefst op buurtniveau (dus zo fijnmazig mogelijk). Op buurtniveau is niet altijd mogelijk omdat daarvoor meer data per buurt nodig is, maar wijkniveau is wel mogelijk op grond van de jaarcijfers. Dat niveau zie je dan ook terug in de monitor.

Q&A

Vragen van het lid Krom (PvdD)

Ik wil voorstellen om die rolcontainers op de Nieuwendijk en straten ook voor de omgeving Nieuwmarkt, Geldersekaade te onderzoeken
Dat is prima, wij willen dit zelf inderdaad ook onderzoeken.

Ik ga morgen vragen naar punt 3 uit het IV, want ik lees nog steeds onvoldoende terug wat daarmee gedaan gaat worden.

Punt 3 is: 'daarnaast nog aanvullende afspraken te maken met de grootste vervuilers in de stad'

Er zijn eerder al maatwerk afspraken gemaakt met lokale vestigingen van McDonalds. In onze aanpak met betrekking tot de 25 meterregel nemen we deze wens ook mee. Waar nodig kunnen altijd met andere grote bedrijven afspraken worden gemaakt.

Vragen van het lid Lust (D66)

De kosten van welke maatregelen die de gemeente neemt om de inzameling van statiegeldblikjes en -flesjes te bevorderen zullen vergoed worden door Statiegeld NL en Verpact?

Dit gaat om de kosten van de maatregelen die wij in dit verband nemen. Denk bijvoorbeeld aan de kosten van mogelijke bulk-inleverpunten en statiegeld-inleverzuilen. Het gaat om onderzoekskosten en de kosten die een mogelijk implementatie en uitvoering met zich meebrengen.

Ik ga een pleidooi maken om de doneerreken nog niet in de ban te doen en ga daar Hester's reactie op vragen;

- De uitkomsten van de proef zijn duidelijk: de reken werken niet tegen het openbreken van de afvalbakken. En dat is ook zo in andere gemeenten. Daarom zoeken we naar andere mogelijkheden: onder meer de magneten op deuren zodat deze makkelijk geopend en gesloten kunnen worden.

- Quotes van de projectleider:
  - 'Statiegeldzoeker zullen geen genoegen nemen met een goed gevuld doneerrekje, integendeel! Dat is net een goudmijn waar allemaal losse goudstukken al klaarliggen, gaat de goudzoeker dan de mijn niet in? Juist wel, want er zal vast meer te vinden zijn in de mijn.'
  - 'Vanuit sociaal oogpunt zijn de doneerrekken een prachtig initiatief. Dus als dat het doel is, helemaal mooi. Eens dat de rekjes op termijn (door gewenning) wellicht meer statiegeldflesjes donaties opleveren maar het stopt het openmaken van de bakken totaal niet.'

- Lust gaat mogelijk aangeven dat we het meer tijd moeten geven zodat er gewenning optreedt en de rekken beter gebruikt gaan worden. Dit zou op termijn mogelijk inderdaad wat kunnen helpen, naar verwachting niet voldoende. Ook het grote aantal bezoekers speelt hierin mee. Uiteraard houden we bij of andere gemeenten in de toekomst wel positieve ervaringen hebben met doneerrekken.

Wat is de huidige stand van zaken m.b.t. de mogelijke bodemprocedure die Amsterdam samen met de Koninklijke NVRD (en andere gemeenten) gaat starten tegen het Rijk om de enorme kosten te verhalen van het verwerken en filteren van lachgascilinders uit het restafval?

Veel gemeenten en publieke inzamelaars hebben zich aangesloten bij de verkenning. De advocaat van de NVRD is de mogelijke procedure aan het uitwerken waarna deelnemers gevraagd zal worden of de procedure daadwerkelijk gestart moet gaan worden.

Hoe landt het pleidooi om een statiegeld-innameplicht in te voeren voor kleine verkooppunten van blikjes en petflesjes?

Statiegeld Nederland en Verpact vinden dit te ver gaan. Ze geven aan de middenstand niet op kosten te willen jagen. Hoe het nieuwe kabinet hier tegenaan kijkt is nog niet bekend.

Lid Van Munster (GroenLinks)

We hebben eerder gezien bij de Fixbrigade gezien dat een Amsterdamse organisatie tevens sociaal werkgever een aanbesteding verloor aan een partij van buiten Amsterdam. Hoe zorgen we dat dit niet weer gebeurt?

Deze aanbesteding is voorbehouden aan kringlooporganisaties die een sociale onderneming zijn, beschikken over het Keurmerk Kringloop Nederland en die beschikken over een kringloopwinkel in Amsterdam waar Amsterdammers spullen kunnen inleveren en kopen.

Alleen organisaties die aantoonbaar aan deze drie eisen voldoen, kunnen inschrijven op deze aanbesteding. In de aanbesteding van de Fixbrigade waren dit soort voorwaarden niet op deze manier beschreven.

We gunnen de drie beschikbare overeenkomsten alleen op kwaliteit, de inzamelvergoeding die kringlopen ontvangen staat immers vast. Ook dit was bij de aanbesteding van de Fixbrigade anders.

De overeenkomsten worden gegund aan partijen die het beste scoren op de drie gunningscriteria:

- Dienstverlening aan Amsterdammers;
- Sociaal werkgeverschap;
- Recyclepercentage.

Er is dus vooraf geen garantie dat de twee kringlopen die op basis van de pilot uit 2016 nu een overeenkomst hebben, straks ook één van de drie nieuwe overeenkomsten krijgen. Zij moeten daarvoor net als elke andere partij aantonen dat ze voldoen aan de eisen en een goede inschrijving doen.

Technische vragen lid Krom

Mogelijke vragen die de raad kan stellen:

Wat is de planning van het invoeren van op afspraak inzamelen van grof afval?

Momenteel halen we alleen in Centrum en in de Watergraafsmeer grof afval op afspraak op. Niet iedere bewoner maakt nu een afspraak. Ook in Weesp wordt op afspraak ingezameld. Dat zet de gemeente vanaf 1 januari 2025 door.

In de praktijk zorgen we dat al het grof afval dat op de dag van inzameling op straat staat, meegenomen wordt. Ongeacht of er een afspraak is gemaakt of niet. Dat is als we overgaan in de hele stad natuurlijk niet meer wenselijk.

Eerdere pilots waarbij we het grof afval zonder afspraak lieten staan of hadden voorzien van een sticker, stuitten op teveel weerstand bij bewoners in het verleden. Vandaar dat we nu minimaal eens per week al het grof inzamelen, net zoals we ook in de wijken doen waar een vaste inzameldag voor grof afval geldt.

De huidige wijze waarop grof op afspraak in Centrum en de Watergraafsmeer functioneert is nog niet optimaal. Hier gaan we wel aan werken voordat we in andere delen van de stad deze inzamelwijze introduceren.

Zo gaan we per 1 januari 2025 in Weesp het grof afval op afspraak inzamelen. We nemen dan de werkwijze van het GAD over, die nu nog de afval inzameling doet. Hierbij wordt alleen grof afval meegenomen dat via een afspraak wordt aangeboden.

Deze verandering gaat uiteraard veel vragen van ons allemaal als we deze overgang tot een succes willen maken.

Op dit moment zijn we bezig de aanbodplekken voor grof afval op orde te krijgen. Zodra deze op orde zijn en deze manier van inzamelen in Centrum, de

Watergraafsmeer en Weesp goed lopen, rollen we deze manier verder uit door de stad. Hier is dus nog geen precieze planning aan te geven.

Dat er op afspraak grof ingezameld gaat worden is niet nieuw, dit stond ook al in het Uitvoeringsprogramma Afval 2020-2025.

Lid Noordzij heeft in de vorige commissie aangegeven onderzoek te willen naar grofdumpingen van buiten de stad. het is vrijwel onmogelijk om de herkomst van een grofdump in de openbare ruimte te bepalen. Bijvoorbeeld als het gaat om een stapel autobanden, of om bouw en sloopafval. Dit kan alleen als er op heterdaad geconstateerd wordt. Meer onderzoek vraagt een hoge inzet van mensen en middelen, waarbij de verwachte opbrengst minimaal zal zijn.

Daarom zetten we in op maatregelen die alle type grofdump minder mogelijk maken. We verbeteren onze communicatie. We brengen de grof aanbiedlocaties op orde. En we veranderen van een zeer open grof afval inzamelsysteem, naar een steeds minder open systeem in de openbare ruimte. Dit doen we door het wegbrengen van grof afval als uitgangspunt te nemen. Grof afval op straat zetten blijft mogelijk, maar alleen op afspraak. Zo weten we straks beter waar het grof afval van afkomstig is. En dus ook wanneer er grof afval gedumpt is, omdat er bijvoorbeeld geen afspraak voor gemaakt is.

Waarom gaat er worden overgestapt naar het gebiedsgericht inzamelen van afval?

Dit om de band van inzamelaars met hun gebied te verbeteren en de sturing meer gebiedsgericht te organiseren (er komt een uitvoerend manager per gebied) . We verwachten dat we hierdoor meer efficiënt, probleemgericht en nog meer op basis van kennis van onze chauffeurs en beladers gaan werken. Ook sluit deze manier van afvalinzameling beter aan op de manier waarop de reiniging van de stad plaatsvindt (die teams zijn ook ingedeeld in gebieden). De planning is om in 2025 op deze manier van afvalinzameling over te gaan.

Zijn de resultaten van de pilot afval op afspraak positief en wanneer weten we hoe er in de toekomst afval gaat worden ingezameld in het centrum?

De resultaten lijken positief, maar we willen de evaluatie van de huidige pilot afwachten. Het systeem lijkt goed te werken maar is ook kostbaar en arbeidsintensief. Naar aanleiding van de evaluatie zal daarom gekeken moeten worden naar een manier om duurzaam in te zamelen in het centrum, met wagens die dat kunnen en op een manier die niet te kostbaar wordt. Na het zomerreces ontvangt u een brief met de stand van zaken en naar welke opties wordt gekeken voor de toekomst van afvalinzameling in het centrumgebied.

In Kopenhagen werkt het apart inzamelen van statiegeld in de openbare ruimte wel (artikel Parool¹). Wat kan Amsterdam daarvan leren?

Er is in Kopenhagen veel aandacht voor de schone stad, er worden veel middelen ingezet. Bewoners zijn gewend geraakt aan het inleveren van statiegeld. Afval wordt inpandig en niet op straat bewaard en vanuit daar ingezameld en er is veel mogelijkheid om flesjes en blikjes in de openbare ruimte weg te brengen. Ook wordt de netheid toegeschreven aan de Deense cultuur. Amsterdam kan leren van de valkuilen en successen die Kopenhagen heeft doorgemaakt sinds de invoering van het statiegeld.

Waarom wordt er niet gekozen voor een proef met een combinatie van doneerringen en magneten? Het inzamelen van statiegeld in de openbare ruimte werkt in andere landen ook.

Uit de proef blijkt dat het straatbeeld verloederd doordat er troep in de doneerringen wordt geplaatst. De focus van de proef met de magneten ligt op het tegengaan van vervuiling door opengebroken bakken. In Zuidoost wordt een proef voorbereid waar het inzamelen van statiegeld mogelijk is middels speciale statiegeldzuilen.

Wanneer worden de eerste bulkinzamelpunten of inzamelpunten op gemeentelijke locaties verwacht in de stad?

Dat is nu nog niet te zeggen, op dit moment wordt het project opgestart.

---

¹ [Kopenhagen is een van de schoonste steden ter wereld, zónder zwerfvuil op straat. Wat doet de stad anders dan Amsterdam? | Het Parool](#)

Voortgang maatregelen statiegeld:

- Extra inzet om afvalbakken van een vuilniszak te voorzien en te sluiten, en de rommel er omheen op te ruimen.
  - o Status: loopt; in reguliere werkwijze opgenomen.
- Proef doneerrekenen
  - o Status: afgerond.
- Starten we een proef met magneten op deuren van reguliere afvalbakken zodat deze makkelijk geopend en gesloten kunnen worden.
  - o Status: De magneten zijn besteld en naar verwachting start de uitvoering eind augustus.
- Samen met Statiegeld Nederland en Verpact onderzoeken of er bulk-inleverpunten gerealiseerd kunnen worden.
  - o Status: Op dit moment wordt het projectteam samengesteld.
- Gesprek met organisaties zoals NS, ProRail, GVB en Q-Park om inzichtelijk te maken welke (on)mogelijkheden er zijn om op locaties van deze organisaties (meer) statiegeldautomaten te kunnen plaatsen. (Betreft motie 157).
  - o Status: Het contact met NS is ambtelijk gelegd om ervaringen met statiegeldproeven uit te wisselen.
- Gezamenlijk onderzoeken op welke overdekte gemeentelijke locaties, onder voorwaarden, statiegeldautomaten kunnen worden geplaatst. (Betreft motie 123.24).

- Status: Gemeentelijke directies die hier een rol in hebben zijn benaderd, er wordt een projectteam samengesteld.
- NB per abuis staat in de brief dat met deze brief motie (123.24) wordt afgedaan. Dat is niet het geval omdat het onderzoek nog moet plaatsvinden. Conform de motie rapporteren we aan de raad in de najaarseditie van de raadsbrief 'Een schonere en duurzame stad' over de uitkomsten van het onderzoek.
- En tot slot gaan we een statiegeld-inleverzuil testen.
  - Voor evenementen tijdens de Marathon van Amsterdam, het Grachtenfestival
  - En voor locaties waar veel overlast is van afvalbakken die worden opengemaakt om er blikjes en flesjes uit te halen. In Zuidoost bereiden we een proef voor met statiegeld-inleverzuilen.